

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. изк. Йордан Гошев – преподавател по хармония, полифония и пиано в ЮЗУ „Н. Рилски”, Благоевград
относно дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен „ДОКТОР”,
представен от

Богдан Иванов Станев, редовен докторант към катедра „Камерна музика и клавирен съпровод”, Инструментален факултет, НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София

на тема: *Специфични технически и интерпретационни проблеми в клавирните извлечения от партитура на концертите за виолончело в до мажор и ре мажор от Й. Хайдн, за контрабас във фа диез минор от С. Кусевицки, за виола от П. Хиндемит „Der Schwanendreher“ и за виола от У. Уолтън.*

Богдан Станев е завършил специалност „Пиано“ в Инструментален факултет на ДМА „Проф. Панчо Владигеров”, София, в класа на проф. Боян Воденичаров и доц. Теодора Несторова. Има активна концертна дейност като камерен музикант с квартет „Еолина“, участва в национални и международни фестивали, реализира записи за БНР, БНТ, Телевизия „Европа“, ръководи курс по ансамблово музициране в Солун, Гърция, работи като акомпанятор със световно известни музиканти – Юри Башмет, Мигел да Силва, Стефан Попов и др.

Дисертационният труд съдържа: увод, четири глави, заключение, приноси и библиография. Ползваната литература обхваща 26 заглавия, от които 18 на кирилица, 8 на латиница, 17 клавирни извлечения, 9 партитури и 34 интернет източника.

В **УВОДА** е представена тезата на разработката, разглеждат се актуалността, целта и задачите, методите на научното изследване. Богдан Станев проучва редица нотни издания на концертите за виола, виолончело и контрабас с оркестър, както и оригиналните партитури като първоизточник за реализиране на клавирните извлечения. Подобряване на сътрудничеството между изпълнителите (солист и акомпанятор) и пълноценното представяне на сцена на разглежданите музикални произведения е основата цел на докторанта. Разглежданата проблематика е свързана както с преодоляване на технически трудности, така и с предложения за пълноценно пресъздаване на композиторския замисъл.

Всички компоненти на стандартната информация за намеренията на докторанта при реализиране на Дисертацията са налице.

В **първа глава** се прави обзор на дисциплината клавирен съпровод, като се подчертава интердисциплинарния ѝ характер, представят се основните щрихи при струнните инструменти и се анализира музикалната структура на петте концерта.

Втора, трета и четвърта глава са посветени на детайлни анализи на концертите за виолончело и оркестър от Й. Хайдн, за виола от П. Хиндемит и У. Уолтън, на концерта за контрабас от С. Кусевитцки, Вещината, с която са направени съпоставки на клавирните извлечения, реализирани в едни от водещите нотни издателства, са плод на дългогодишния практически опит на докторанта, споделен е неговия опит при работа с инструменталисти, посочени са недостатъци при транскрибиране на партитурите и се предлагат

решения за „коректив на звуковата картина“, за аргументирана свобода на корепетитора при изпълнение, за възможности и боравене с различни клавирни извлечения, предлагат се решения на апликатурни трудности. Детайлното познаване на партитурите, обширните анализи на структурната организация, хармоничният език, тембровите специфики, музикалната фактура, оркестрация, представят ерудицията на докторанта. Множеството анализирани звукозаписи, с едни от най-добрите интерпретатори на анализираните концерти, представят една убедителна картина за многоплановостта на научното изследване. Направените изводи и препоръки са ценен източник на информация за бъдещи творчески реализации на тези концерти и значително биха подпомогнали акомпанияторите в тяхната дейност. Съветите за „имитацията“ на щрихи от струнните, духовите и ударни инструменти при клавирното изпълнение, детайлната педализация, редуциране на части от клавирната фактура с цел убедително проследяване на солиста, динамичното изграждане на творбата, начини на звукоизвличане и проследяване, на партиите на отделни групи от оркестъра, показват ерудицията на докторанта в музикално теоретичната сфера, от една страна, и неговите богати инструментални възможности, от друга.

В **Заключението** на Дисертацията се обобщават изводите, направени в процеса на изследване, подчертава се практическата насоченост и приложение на разглежданата проблематика. За убедителността на направените препоръки и предложения за реализация на анализираните концерти от Богдан Станев са важни опитът в учебна среда и многократното им изпълнение с различни солисти на сцената.

Според мен, в Дисертацията излишно се резюмира в Заключението случилото се в предходните глави, тъй като читателят вече се е запознал с изложението по същество в основната част на труда. В Автореферата няма

това повторение и препоръчвам на Богдан Станев, при отпечатване на доктората, да прецени дали да не отпадне това описание.

Нотните примери в Дисертацията са удачно подбрани и подчертават актуалността на направените изводи и предложения към бъдещите интерпретатори.

I. Актуалност на научната разработка

Избраната от докторанта тема е инспирирана от разработките на проф. Савка Шопова за клавирния съпровод в цигулковата литература. Практическата насоченост към преподавателите по клавирен съпровод и професионалните акомпанятори определя практическата приложимост на изследването. Задълбочените анализи на едни от най-изпълняваните концерти за нисък щрайх и оркестър е предпоставка за пълноценното им претворяване в отделните етапи на подготовка, на концертния подиум и при участие в музикални конкурси. Това прави изследването актуално и за обучаемите по дисциплината „Клавирен съпровод“.

II. Познава ли докторанта същността на проблема и изпълнява ли в труда си поставените цел и задачи

Богдан Станев изследва многопосочно значението и ролята на вярното и пълноценно пресъздаване на оркестровата партитура от пианисти, които изпълняват тези концерти, необходимостта от овладяване на акустичните специфики, препоръчителното използване на „пианистични тънкости“ при клавирното изпълнение. Натрупаният опит, интерпретирал многократно тези произведения, сътрудничеството му с изтъкнати изпълнители и преподаватели, участията му в национални и международни конкурси като

камерен изпълнител и партньор на виолисти, виолончелисти и контрабасисти дават солидна база за обобщение на практическия опит.

Поставените цели и задачи в изследването са реализирани в много голяма степен. Докторантът обяснява не само теоретически проблематиката, но дава и богати доказателства за направените заключения.

III. Научни и научно приложими приноси

Приносните качества на труда са налице, тъй като това е първото обобщено изследване за пълноценно пресъздаване на инструментални концерти за виола, виолончело и контрабас, за интерпретационните проблеми в клавирните извлечения, за специфичните подходи при използване на различни способи за изпълнение. Създава се основа за творчески подход при пресъздаване на оркестрова звучност и изграждане на сътрудничество със солирацията изпълнител. Докторантът детайлно се е запознал с голям обем нотна литература и аудиозаписи, направените изводи за необходимостта от избираност при използване на клавирните извлечения са достатъчно аргументирани. Научната теза и отделни детайли са последователно и логично изведени, примерите, които подкрепят направените заключения за характерните особености са убедителни и удачно подбрани.

IV. Препоръки.

Представеният кратък обзор на дисциплината „Клавирен съпровод“, аргументите за избор на концертите и разглежданите проблеми биха могли да се включат в уводната част на труда. Обемът на инструментите и щрихите при струнните инструменти в първа глава са с информационен характер. Това е типично за учебна литература, а не за научно изследване. Структурата на

концертите спокойно може да се съотнесе към детайлното им разглеждане в съответните глави. По този начин ще се предотврати повторение на част от информацията.

С преобразуването на първа глава изследването би спечелило като единност и прегледност.

V. Заключение.

Представената за публична защита дисертация притежава качествата на стойностна научна разработка и изразявам своето положително становище за присъждане на научната и образователна степен „доктор” на Богдан Станев, редовен докторант към катедра „Камерна музика и клавирен съпровод”, Инструментален факултет, НМА „Проф. Панчо Владигеров, София. Представените от докторанта приноси са коректни и отразяват достойнствата на Дисертацията.

16.01.2022

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев